

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การเกี่ยวพันทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ (พื้นที่ศึกษาในเขตภาคใต้)
ผู้วิจัย รศ.ศศิพัฒน์ ยอดเพชร ผศ. เล็ก สมบัติ ผศ. ภาวนา พัฒนศรี

ผู้สนับสนุน สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เดือน/ปีที่เผยแพร่ ตุลาคม 2544

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาประชากรสูงอายุในภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ลักษณะการเกี่ยวพันทางสังคมของผู้สูงอายุ บริการสวัสดิการสังคมต่าง ๆ ที่ผู้สูงอายุได้รับและใช้อย่างสม่ำเสมอ ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้สูงอายุต่อบริการของภาครัฐและเอกชน โดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้น ได้ผู้สูงอายุที่เป็นตัวอย่าง 250 คน จากอำเภอหัวไทร อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช และอำเภอเมือง อำเภอกวนกาหลงจังหวัดสตูล การเก็บข้อมูลใช้ทั้งวิธีเชิงปริมาณโดยส่งแบบสอบถาม และเชิงคุณภาพโดยสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบลึก ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ประชากรตัวอย่างร้อยละ 52.4 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 70-74 ปี นับถือพุทธศาสนา มีสถานภาพสมรสและอาศัยอยู่กับคู่สมรสเป็นส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และเกือบทั้งหมดไม่ได้ประกอบอาชีพเนื่องจากอายุมาก โดยมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยประมาณ 501-1,500 บาท สภาวะทางสุขภาพของผู้สูงอายุโดยทั่วไปเป็นไปตามสภาพความเสื่อมของร่างกาย ส่วนสภาวะทางด้านสังคมนั้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ

การเกี่ยวพันทางสังคมนั้น การเกี่ยวพันทางด้านจิตใจและอารมณ์เกิดขึ้นจากการที่ผู้สูงอายุได้รับจากบุคคลรอบข้างทั้งในครอบครัว เพื่อนบ้านและเครือญาติ โดยปัจจัยสำคัญเกิดจากมีความสามารถในการปรับตัวของผู้สูงอายุให้เข้ากับภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จนไม่รู้สึกรู้สีกเกิดความหวั่นไหวทางด้านจิตใจและอารมณ์ บุตรเป็นผู้เกี่ยวพันทางด้านวัตถุ สิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภค และการเงินแก่ผู้สูงอายุมากกว่าเครือข่ายอื่น ๆ ส่วนการเกี่ยวพันด้านข้อมูลข่าวสารเกิดจากการขวนขวายและแสวงหาของผู้สูงอายุเอง โดยผู้สูงอายุชายมีความสนใจมากกว่าผู้สูงอายุหญิง สำหรับการเกี่ยวพันด้านอื่น ๆ ได้แก่ บริการชุมชนและกิจกรรมทางสังคม ผู้สูงอายุได้รับจากผู้นำชุมชนทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการมากกว่าเครือข่ายอื่น ๆ บริการสังคมที่ผู้สูงอายุไปใช้

บริการมากที่สุดและพึงพอใจ คือ บริการด้านสาธารณสุข และต่างคาดหวังที่จะมีสุขภาพดี มีบุตร
หลานดูแลเอาใจใส่ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ได้แก่ รัฐควรเร่งผลักดันให้นโยบายเสริมสร้างความ
เข้มแข็งของเครือข่ายชุมชนและครอบครัว ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีศักยภาพ เพื่อรองรับปัญหา
ต่าง ๆ ของผู้สูงอายุที่จะตามมาในอนาคต ขณะเดียวกันผู้สูงอายุควรเสริมสร้างและใช้ประโยชน์จาก
ศักยภาพด้านต่าง ๆ ของตนให้มากที่สุด

ชำนาญ หอสมุด